

Núm. 02

ORQUESTRA SIMFÒNICA DE BARCELONA
I NACIONAL DE CATALUNYA

PABLO GONZÁLEZ, DIRECTOR TITULAR

L'ÒBC I ELS PINS DE ROMA

ANDREW GOURLAY
director

LETICIA MORENO
violí

11, 12 i 13 D'OCTUBRE
DE 2013

Sala 1 / PAU CASALS

L'AUDITORI www.obc.cat

Lepant 150
08013 Barcelona

||:OBC

www.auditori.cat

L'Auditori és un consorci de

Ajuntament de
Barcelona

Generalitat de Catalunya
Departament
de Cultura

Mitjans patrocinadors

CATALUNYA
RÀDIO

Visiteu-nos a

L'OBC es va fundar l'any 1944 sota la direcció del mestre Eduard Toldrà. Des de la temporada 2010-2011 el Director Titular és Pablo González. Des de la seva fundació l'OBC, ha mantingut el seu compromís amb la música catalana i amb la difusió del repertori orquestral, i ha comptat amb els solistes i directors més prestigiosos. A més de la seva temporada de concerts, l'OBC porta a terme un gran nombre d'enregistraments per a segells internacionals i en destaca la col·laboració regular amb NAXOS. En aquests moments, i per a aquesta mateixa discogràfica, l'OBC està enregistrant tres CD dedicats a Enric Granados.

D'altra banda, l'OBC manté una activitat artística continuada a Espanya i a l'estranger que li ha permès actuar en sales com el Carnegie Hall de Nova York, el Musikverein i el Konzerthaus de Viena o Concertgebouw d'Amsterdam i participar en festivals internacionals. Fomenta també col·laboracions amb altres institucions, tant catalanes com estrangeres.

L'OBC és la primera orquestra de l'Estat que ha signat un acord de col·laboració estable amb la plataforma digital Medici.tv (www.medici.tv) per la qual cosa alguns dels seus concerts són retransmesos en directe per internet. Des de l'any 1999, té com a seu pròpia l'Auditori de Barcelona, obra de l'arquitecte Rafael Moneo.

Per a més informació consulteu el web www.obc.cat

● **PRIMERS VIOLINS:** James Dahlgren*, *concertino invitat* / Cristian Chivu, *concertino associat* / Raúl García, *assistent concertino* / María José Aznar / Sarah Bels / José Valentín Centenero / Walter Ebenberger / Ana Isabel Galán / Natalia Mediavilla / Katia Novell / María Pilar Pérez / Anca Ratiu / Jordi Salicrú / Jozef Toporcer / Adrián Centenero* / Patricio Gutiérrez* / Yulia Tsuranova* / Ana Urpina* ● **SEGONS VIOLINS:** Alexandra Presaizen, *solista* / Olga Aleshinski*, *solista invitada* / Emil Bolozan, *assistent* / María José Balaguer / Hug Bosch / Jana Brauningner / Patricia Bronisz / Assumpta Flaqué / Mireia Llorens / Melita Murgea / Antoni Peña / Josep Maria Plana / Robert Tomàs / Annedilia Riestra* / Inés Sanchís* / Marina Surnacheva* ● **VIOLLES:** Ashan Pillai, *solista* / Lander Echevarría*, *solista invitat* / Josephine Fitzpatrick, *assistent* / Franck Heudiard / Christine de Lacoste / Sophie Lasnet / Michel Millet / Miquel Serrahima / Jennifer Stahl / Andreas Süßmayr / Félix Gallego* / Alina Gurgu* / Marta Sedó* / Marc Tarrida* ● **VIOLONCELS:** José Mor, *solista* / Vincent Ellegiers, *assistent* / Núria Calvo / Lourdes Duñó / Jaume Güell / Olga Manescu / Linda D'oliveira / Jean-Baptiste Texier / Jordi Claret* / Magdalena Cristea* / Marc Galobardes* / Manolo Martínez del Fresno* ● **CONTRABAIXOS:** Christoph Rahn, *solista* / Dmitri Smyshlyayev, *assistent* / Jonathan Camps / Apostol Kosev / Josep Mensa / Albert Prat / Nenad Jovic* / Trent Hellerstein* ● **FLAUTES:** Beatriz Cambrils / Christian Farroni, *assistent* / Ricardo Borrull, *flautí* ● **OBOËS:** Disa English, *solista* / José Juan Pardo / Dolores Chiralt, *assistent* / Molly Judson, *corn anglès* ● **CLARINETS:** Larry Passin, *solista* / Francesc Navarro / Josep Fuster, *assistent i clarinet en mi b* / Paula Carrera* / Alfons Reverté, *clarinet baix* ● **FAGOTS:** Sílvia Coricelli, *solista* / Noé Cantú / Thomas Greaves, *assistent* / Sławomir Krysmalski, *contrafagot* ● **TROMPES:** Juan Manuel Gómez, *solista* / Joan Aragó / Juan Conrado García, *assistent solista* / David Bonet / David Rosell, *assistent* / Germán Izquierdo* ● **TROMPETES:** Mireia Farrés, *solista* / Adrián Moscardó / Saúl Rubio* / Angel Serrano, *assistent* / Nacho Martínez* ● **TROMBONS:** Eusebio Sáez, *solista* / Vicent Pérez / Francisco Criado* / Gaspar Montesinos, *assistent* / Raul García, *trombó baix* / Pol Vilar* ● **TUBA:** Pablo Manuel Fernández ● **PERCUSSIÓ:** Roxan Jurkevich, *assistent* / Joan Marc Pino, *assistent* / Juan Francisco Ruiz / Ignasi Vila / Ignacio Borri* / Iván Herranz* ● **ARPA:** Magdalena Barrera ● **ORGUE I PIANO:** Daniel Espasa* ● **CELESTA:** Dolores Cano* ● **ENCARREGAT D'ORQUESTRA:** José Valentín Centenero ● **RESPONSABLE DE DOCUMENTACIÓ MUSICAL:** Begoña Pérez ● **RESPONSABLE TÈCNIC:** Ignasi Valero ● **PERSONAL D'ESCENA:** Joan Luis

* col·laboradors

CONCERT 02

OCTUBRE 2013

DIVENDRES 11 20.30h

DISSABTE 12 19h

DIUMENGE 13 11h

ANDREW GOURLAY DIRECTOR
LETICIA MORENO VIOLÍ

1/ **BENET CASABLANCAS** *The Dark Backward of Time* (2005) 18 min.
Sabadell 1956

2/ **FELIX MENDELSSOHN** *Concert per a violí i orquestra núm. 2 en Mi menor, op. 64* (1844) 27 min.
Hamburg 1809
Leipzig 1847
Allegro molto appassionato
Andante
Allegretto non troppo - Allegro molto vivace
Leticia Moreno violí

PAUSA

20 min.

3/ **CAMILLE SAINT-SAËNS** *Introducció i rondó capriccioso per a violí i orquestra, op. 28* (1863) 10 min.
París 1835
Algiers 1921
Leticia Moreno violí

4/ **OTTORINO RESPIGHI** *Pini di Roma* (1923-1924) 26 min.
Bologna 1879
Roma 1936
Els pins de la Vil·la Borghese
Pins prop d'una catacumba
Els pins del Janícul
Els pins de la Via Àpia

El temps i la durada del concert són aproximats.

Agraïrem que apaguéssiu els mòbils, desactivéssiu les alarmes sonores i continguéssiu els estossecs. Un mocador redueix notablement el soroll.

Programa presentat per

EL MUNDO
CATALUNYA

COMENTARI

JOSEP M. GUIX

Una magnífica ocasió per comprovar la vigència de dues formes tradicionals d'entendre l'orquestra: un tot amb multiplicitat de veus o un interlocutor subordinat al virtuosisme d'un instrument solista.

«Què més hi veus, en el passat fosc i en l'abisme del temps?» Aquestes paraules de Pròser, procedents de *La tempesta*, són el punt de partença de la composició de Benet Casablanca. Si en altres ocasions el músic sabadellenc ja havia utilitzat explícitament els textos shakespearians –sobretot a les *Set escenes de Hamlet*, la seva obra més interpretada arreu del món–, aquesta vegada es decanta per una citació crítica de grans implicacions filosòfiques. Preservar la memòria, evitar l'erosió del temps, sobreviure a l'oblit: aspectes que, al capdavall, semblen les màximes aspiracions de l'art al llarg de la història.

La composició de Casablanca vertebrava un discurs en tres grans seccions sense solució de continuïtat, la primera i la darrera de les quals colpeixen per l'enorme impuls carregat de tensió dramàtica, així com per l'ús brillant i detallista alhora dels colors orquestrals. El bloc central esdevé, per contra, un moment de calma extàtica que pretén deturar el temps i que, sovint, revela un tractament delicadíssim, gairebé cambrístic, dels instruments. Lluny de la forma breu i concentrada duta a terme en obres anteriors –la sèrie d'*Epigrames* musicals per a diverses formacions–, Casablanca aposta en aquest cas per una expansió formal més gran, per un dispositiu orquestral més ambiciós i per la importància creixent de la recerca harmònica.

De nou, la transparència tímbrica, la proliferació motívica, la riquesa polifònica –entesa com a simultaneïtat d'esdeveniments– i la presència fugissera de figuracions insistent –que semblen evocar els universos infinits dels gravats d'Escher– constitueixen els recursos compositius d'aquest músic capaç de conduir l'oient des del microcosmos estàtic al paroxisme de gran volada d'una manera magistral i sempre convincent.

El *Concert per a violí i orquestra núm. 2 en Mi menor* de Mendelssohn és una de les seves obres més conegudes i admirades. Si bé el 1838 en va iniciar la composició, no la va donar per acabada fins el 1844. Dedicat al seu amic d'infantesa Ferdinand David, que el va estrenar al Gewandhaus de Leipzig el 1845, immediatament va constituir un gran èxit. El solista intervé des del primer moment deixant pocs espais a l'orquestra que va alternant les intervencions amb una riquesa tímbrica sorprenent i amb un caràcter poètic remarcable. El segon moviment –*Andante*– és d'un gran lirisme i constitueix una de les pàgines més delicioses de l'expressivitat dels concerts romàntics a partir de l'ús dels recursos polifònics del violí mitjançant les dobles cordes. El contrast arriba amb el tercer moviment –*Allegro non trappo-Allegro molto vivace*– on l'autor hi desenvolupa passatges de gran virtuosisme, en diàleg amb l'orquestra, especialment amb la secció de fusta. Amb una estructura que en permet el clar reconeixement de cadascuna de les parts que el formen, és un dels concerts més apreciats pels solistes que n'afronten la difícil interpretació i constitueix una de les bases del concertisme del segle XIX.

El violinista Pablo Sarasate va ser el màxim responsable del naixement de l'obra de Saint-Saëns que figura al programa d'avui, i de la qual va ser també el dedicatari. Si una bona part del vuitcentisme tardoromàntic alemany va convertir el violí de Joseph Joachim en el vehicle que millor representava la música del seu temps –recordem Brahms, sobretot–, Sarasate va esdevenir una figura paral·lela lligada a la música del país veí: del compositor francès va interpretar, amb només 15 anys, el *Primer concert per a violí*, i poc

temps després sorgia l'encàrrec de la coneguda *Introduction et rondo capriccioso* (1863).

Aquesta darrera composició de lluïment, de fortes ressonàncies hispàniques, sembla inscriure's dins una creixent voluntat romàntica per l'exotisme d'algunes cultures. Només així es pot entendre que la música «espanyola» del segle XIX també hagi trobat el seu lloc a la història gràcies a autors russos –Txaikovski, Rimski-Kórsakov– i francesos –Bizet, Lalo. La popular obra de Saint-Saëns oscil·la entre el to melangiós, quasi planyívol, i la dansa arrauxada a través d'un enfilall de dificultats tècniques –arpegis velocíssims, dobles cordes, notes extremes al registre agut– que confirmen la seva adscripció al repertori virtuosístic.

El títol *Pins de Roma* respon a la intenció d'articular musicalment quatre històries amb un denominador comú: els jardins de la Ciutat Eterna. No és moment d'encetar l'antic debat sobre la jerarquia entre les músiques programàtica, descriptiva i pura, però és un fet que la partitura de Respighi, d'una factura impecable, té una capacitat d'evocació que transporta els oients d'una manera anàloga a com ho farien les músiques cinematogràfiques dels anys daurats de Hollywood.

Un esclat d'energia vital d'orquestració exuberant inicia l'obra i ubica una quitxalla lúdica als jardins de la Villa Borghese. Els pins propers a les catacumbes rememoren, ja al segon moviment, un cant religiós i suggereixen el món d'ultratomba –els sons de l'orgue al registre més greu hi contribueixen notablement. El tercer moviment és un nocturn amb la veu d'un clarinet solista –no hi ha cap altre instrument tan apropiat per a la representació de la nit– que s'enfila per damunt d'unes cordes contingudes i envellutades. Amb l'agosarada utilització final d'una gramola per tal de reproduir el cant real d'un rossinyol, el compositor obria l'orquestra a la incorporació de les noves tecnologies –i s'atansava potser a l'ideari futurista d'exaltació de la màquina? Els arbres de la via Àpia i la reminiscència de les velles legions romanes que desfilen victorioses tanquen aquest fresc simfònic.

Fins a quin punt la política del moment i l'empenta dels esdeveniments van projectar la seva ombra en aquesta música premonitòria, sobretot a la fanfara final que clou la peça –que propera quedava la «marxa sobre Roma» del 1922 que va convertir Mussolini en *duce!*–, és un tema que, una altra vegada, s'allunya de l'abast d'aquestes quatre línies. Sigui com vulgui, no podem deixar de pensar que, al cap d'una dècada, la innocència infantil d'aquells nens que jugaven a ser soldats s'acabaria convertint en una realitat desproveïda de tota èpica, i la vella Europa s'endinsaria en les aigües més tèrboles i devastadores de la seva història.

SUGGERIMENTS DISCOGRÀFICS

L'FNAC RECOMANA

● BENET CASABLANCAS

→ *Dark backward of time; three epigrams; postlude; love poems*

ORQUESTRA SIMFÒNICA DE BARCELONA I NACIONAL DE CATALUNYA
Salvador Mas director

NAXOS (2010)

● FELIX MENDELSSOHN

→ *violin concerto; violin sonata fa major (1838); piano trio op.49*

GEWANDHAUS ORCHESTER LEIPZIG

Anne-Sophie Mutter violí
André Previn, Lynn Harrell, Kurt Masur directors

DEUTSCHE GRAMMOPHON (2009)

● CAMILLE SAINT-SAËNS

→ *Introduction et rondo capriccioso*

LE VIOLON ROI

Renaud Capuçon violí

VIRGIN CLASSICS (2013)

● OTTORINO RESPIGHI

→ *Pini di Roma; Fontane de Roma*

FILHARMÒNICA DE NOVA YORK i ORQUESTRA DE CAMBRA ORPHEUS

Giuseppe Sinopoli director

VIRTUOSO, DEUTSCHE GRAMMOPHON (2013)

ANDREW GOURLAY

director

Fotografia → Natalia Espina López

Andrew Gourlay dirigeix l'OBC per primera vegada en aquest concert.

Nascut a Jamaica, amb avantpassats russos, va créixer a les Bahames, Filipines, Japó i Anglaterra. Trombonista i pianista, va guanyar una beca de postgrau per estudiar Direcció al Royal College of Music de Londres, on va treballar amb Bernard Haitink i Sir Roger Norrington. El 2010 va guanyar el Premi Internacional de Direcció de Cadaquès i va ser contractat com a director assistent de sir Mark Elder amb l'Orquestra Hallé i director de la Jove Hallé. El mateix any va ser seleccionat per la revista *Gramophone* com el seu "One to Watch" i, el 2011, "Rising Star: grans artistes amb futur" per la *BBC Music Magazine*.

Gourlay ha dirigit enregistraments amb les simfòniques de Londres i les de la BBC i la BBC escocesa, l'Orquestra de Cambra d'Irlanda i l'Orquestra Nacional de la BBC de Gal·les. Ha dirigit el programa *Descobrint la música* de la BBC Ràdio 3 en el Festival de Jazz de Londres i ha substituït sir Colin Davis al Barbican en dues ocasions. També ha estat assistent de Valery Gergiev i Kurt Masur. En l'àmbit operístic, ha dirigit *Rusalka* de Dvořák i *Carmen* de Bizet amb l'English Touring Opera; *Les noces de Fígaro* de Britten amb l'Escola Internacional d'Òpera, i ha treballat com a director assistent del Festival d'Òpera de Glyndebourne.

Com a col·laboracions, recents i futures, destaquen els seus compromisos amb la Simfònica i la Filharmònica de la BBC, la BBC Now, la Simfònica de la BBC d'Escòcia, la Hallé, la Filharmònica Reial de Liverpool, l'Opera North, la Northern Sinfonia, l'Orquestra de l'Ulster, les simfòniques de Xile, Melbourne i la RTÉ de Dublín, les filharmòniques de Londres, Rotterdam i Rostov, la Royal Flemish, la Sinfonietta de Londres al BBC Proms 2013, així com diverses orquestres espanyoles.

LETICIA MORENO

violí

Fotografia → Nancy Morowitz

Leticia Moreno va col·laborar amb l'OBC per darrera vegada el mes d'octubre del 2008 interpretant el Concert per a violí de Sibelius.

Christoph Eschenbach ha dit d'ella que "la seva tècnica és impecable, brillant, radiant; la seva musicalitat profunda i intensament commovedora (...)". Tot i ser encara jove, Leticia Moreno ha actuat amb importants orquestres del panorama internacional, i amb les més destacades formacions espanyoles. També l'han dirigit mestres com ara Maxim Vengerov, Gidon Kremer, Günter Herbig, Eiji Oue, Krzysztof Penderecki, Juanjo Mena, Vladimir Spivakov, Pedro Halffter, Pinchas Steinberg, Ivor Bolton, Jesús López Cobos, Yuri Temirkanov, Josep Pons i Zubin Mehta, entre d'altres.

Leticia Moreno toca sovint en les sales més prestigioses. Com a solista convidada ha debutat en concert al Carnegie Hall de Nova York, al Concertgebouw d'Amsterdam, al Konzerthaus de Viena, al Wigmore Hall de Londres, a l'Òpera de Bayreuth i al Teatre de l'Hermitage de San Petersburg, entre altres escenaris destacats.

Per a aquesta temporada 2013-2014 ha estat nomenada artista de l'ECHO Rising Star per l'European Concert Halls Organisation i toca un violí de Nicola Gagliano de 1762.

www.leticiamoreno.com

Leticia Moreno signarà discos al final del concert.

Abans de cada concert podeu consultar el programa de mà entrant al web de l'OBC. També hi trobareu tota la informació de l'emissió del concert per Catalunya Música i Radio Clásica de RNE.

PROPERES CONCERTS A L'AUDITORI

35 ANYS DE PERCUSSIONS DE BARCELONA (1978-2013)

OCTUBRE 2013

Dv 11 → 21h

Sala 2 Oriol Martorell

Percussions de Barcelona (R. Armengol, S. Bel, R. Torramilans i I. Vila)

Cobla Sant Jordi-Ciutat de Barcelona

Pau Bordas baríton solista

Coral Càrmina

Daniel Mestre director

A. Carbonell: *Les Homilies d'Organyà* (homilies V i VI) Estrena

Preu: 20€

L'OBC I EL GENI DE SCHUBERT

OCTUBRE 2013

Dv 18 → 20.30h / Ds 19 → 19h / Dg 20 → 11h

Sala 1 Pau Casals

Emmanuel Krivine director

Bertrand Chamayou piano

Beethoven: *Egmont*. Obertura

R. Strauss: *Burlesque per a piano i orquestra*

Schubert: *Simfonia en Do major "La Gran"*

Preu: de 10 a 51€

© Richard Dumas

LETICIA MORENO SPANISH LANDSCAPES ANA-MARÍA VERA

LETICIA MORENO FIRMARÀ DISCOS DESPRÉS DEL CONCERT.

Un apassionant viatge a l'essència musical espanyola a través d'algunes de les obres de cambra més inspiradores i representatives del repertori espanyol.

1 CD

OBRES DE TURINA, FALLA, GRANADOS, HALFFTER, TOLDrà, ALBÉNIZ, SARASATE I GARCÍA LORCA

LETICIA MORENO, VIOLÍ
ANA-MARÍA VERA, PIANO

Fundación **BBVA**

UNIVERSAL
UNIVERSAL MUSIC GROUP

